



NOTAT

Dato:
Kontor: Kontrol- og Analyse-
kontoret
J.nr.: 11/57674
Sagsbeh.: SBA

Notat til Europaudvalget om afgivelse af indlæg i EU-Domstolens præjudicielle sag, C-256/11, Dereci m.fl.

1. Indledning

Verwaltungsgerichtshof i Østrig har forelagt EU-Domstolen fire præjudicielle spørgsmål om fortolkningen af TEUF artikel 20 om unionsborgerskabet samt fortolkningen af artikel 13 i afgørelse nr. 1/80, jf. EU's associeringsaftale med Tyrkiet. Sagen er underlagt en hasteprocedure i henhold til EU-Domstolens procesreglement artikel 104 a.

Verwaltungsgericht har fået forelagt en række sager, der omhandler tredjelandstatsborgere, som har anmodet om opholdsret i Østrig under henvisning til, at de er familiemedlemmer til østrigske statsborgere.

2. Sagens faktiske omstændigheder og centrale juridiske problemstilling

Sagsøgerne i sagen er tredjelandstatsborgere fra henholdsvis Tyrkiet, Sri Lanka, Kosovo, Nigeria og Serbien. Sagsøgerne er meddelt afslag på opholdsret som henholdsvis ægtefæller, forældre og børn af østrigske statsborgere med den begrundelse, at de skulle have indgivet deres ansøgninger i udlandet og afventet afgørelsen dér. For så vidt angår opholdsret efter EU-retten er de meddelt afslag med den begrundelse, at de østrigske statsborgere, som de ønsker familiesammenføring med, ikke har gjort brug af deres ret til fri bevægelighed. Den serbiske ansøger er dog meddelt afslag med den begrundelse, at det ikke er påvist, at de hidtidige ydelser fra hendes far – der ligeledes aldrig har gjort brug af retten til fri bevægelighed – var tilstrækkelige for at dække hendes mest nødvendige behov.

Det er et krav efter østrigsk ret, at østrigske statsborgere skal have udøvet retten til fri bevægelighed for at opnå den status, som er indrømmet andre unionsborgere efter direktiv 2004/38/EF (opholdsdirektivet). I modsat fald skal tredjelandstatsborgere, der ansøger om familiesammenføring med østrigske statsborgere, i det væsentlige opfylde de almindelige betingelser for familiesammenføring i national ret.

Det centrale spørgsmål i sagen er, under hvilke betingelser man må lægge til grund, at de østrigske statsborgere reelt fratages den effektive nydelse af kerneindholdet i de rettigheder, som de er tildelt ved deres status som unionsborgere.

Den forelæggende ret anmoder endvidere om EU-Domstolens stillingtagen til, om artikel 13

i afgørelse nr. 1/80, forpligter medlemsstaterne til at indrømme en opholdsret på grundlag af tidligere gældende gunstigere regler i et tilfælde, hvor den tyrkiske statsborger ud over familiesammenføringen agter at påbegynde et arbejde.

Herudover har den forelæggende ret anmodet om EU-Domstolens stillingtagen til, om en eventuel opholdsret baseret på TEUF artikel 20 kan udledes direkte af EU-retten eller om bestemmelsen indeholder en forpligtelse til at udstede en national opholdstilladelse, samt under hvilke betingelser en opholdsret baseret på TEUF artikel 20 kan nægtes, herunder om målestokken i artikel 27 i direktiv 2004/38/EF skal anvendes.

3. EU-Domstolens retspraksis

EU-Domstolen har i sag C-34/09, Zambrano, udtalt, at artikel 20 TEUF skal fortolkes således, at den er til hinder for, at en medlemsstat for det første nægter en tredjelandstatsborger, som forsørger sine små børn, der er unionsborgere, ophold i den medlemsstat, hvori de er bosat og er statsborgere, og for det andet nægter nævnte tredjelandstatsborger en arbejdstilladelse, for så vidt som disse afgørelser reelt fratager de nævnte børn den effektive nydelse af kerneindholdet i de rettigheder, der er tilknyttet statussen som unionsborger.

EU-Domstolen har i sag 434/09, McCarthy, konkluderet, at TEUF artikel 21 ikke finder anvendelse på en unionsborger, som aldrig har gjort brug af sin ret til fri bevægelighed, som altid har haft ophold i en medlemsstat, hvor vedkommende er statsborger, og som desuden er statsborger i en anden medlemsstat, for så vidt som denne borgers situation ikke medfører, at borgeren fratages den effektive nydelse af kerneindholdet i unionsborgerskabet.

Det følger af EU-Domstolens retspraksis for så vidt angår fortolkningen af EU's associeringsaftale med Tyrkiet, at afgørelse nr. 1/80 ikke tillægger vandrende tyrkiske arbejdstageres familiemedlemmer en ret til at blive familiesammenført. En eventuel ret til familiesammenføring afhænger udelukkende af lovgivningen i den pågældende medlemsstat. Dette følger blandt andet af EU-Domstolens dom i sag C-325/05, Derin.

EU-Domstolen har i EU-Domstolen i sag C-300/09-301/09, Toprak m.fl. konkluderet, at hvis ændringen i den nationale ordning påvirker situationen for tyrkiske arbejdstagere, hører en sådan ordning under anvendelsesområdet for artikel 13 i afgørelse 1/80.

4. Regeringens retlige stillingtagen og sagens betydning for dansk ret

Sagen anses for væsentlig, da den vedrører spørgsmålet om afledte opholdsrettigheder til tredjelandstatsborgere i medfør af TEUF artikel 20 om unionsborgerskabet samt fortolkningen af artikel 13 i afgørelse nr. 1/80, jf. EU's associeringsaftale med Tyrkiet.

Det er regeringens grundlæggende opfattelse, at mindreårige unionsborgere ikke kan støtte ret på TEUF artikel 20 i en situation, hvor forælderen, der er tredjelandstatsborger, ikke opholder sig og forsørger det mindreårige unionsborgerbarn i den medlemsstat, hvor barnet bor og er statsborger, og hvor begrænsningen i opholdsretten ikke har den virkning, at det mindreårige unionsborgerbarn reelt fratages den effektive nydelse af kerneindholdet i unionsborgerskabet.

Det er endvidere regeringens opfattelse, at TEUF artikel 20 ikke finder anvendelse på en unionsborger, der er myndig og som aldrig har gjort brug af sin ret til fri bevægelighed, for så vidt som denne borgers situation ikke medfører, at borgeren fratages den effektive nydelse af kerneindholdet i unionsborgerskabet.

Det er herudover regeringens grundlæggende opfattelse, at artikel 13 i afgørelse nr. 1/80, ikke tillægger en tyrkisk statsborger ret til at blive familiesammenført i en EU-medlemsstat, og at en eventuel ret til familiesammenføring udelukkende afhænger af lovgivningen i den pågældende medlemsstat.

Den danske regering vil på den baggrund afgive indlæg til støtte for det synspunkt, at mindreårige unionsborgere børn ikke kan støtte ret på TEUF artikel 20 i en situation, hvor de mindreårige unionsborgere børn ikke bliver forsørget i sin egen medlemsstat af den forælder, der er tredjelandstatsborger, og hvor begrænsningen i opholdsretten ikke har den virkning, at det mindreårige unionsborgerbarn reelt fratages den effektive nydelse af kerneindholdet i unionsborgerskabet, at TEUF artikel 20 ikke finder anvendelse på en unionsborger, der er myndig, og som aldrig har gjort brug af sin ret til fri bevægelighed, for så vidt som denne borgers situation ikke medfører, at borgeren fratages den effektive nydelse af kerneindholdet i unionsborgerskabet, at en opholdsret efter TEUF artikel 20 ikke skal baseres på EU-retten, da den alene indeholder en forpligtelse til at udstede en national opholdstilladelse, at opholdsdirektivets regler derfor ikke finder anvendelse på en opholdsret efter TEUF artikel 20, og at artikel 13 i afgørelse nr. 1/80, ikke tillægger tyrkiske statsborgere en ret til familiesammenføring.